

Konstnären Lina Nordenström visar grafiska blad som del i installationen *Mekanikens poetik*, Karmansbo smedja, Skinnskatteberg (2022).

Foto: Lina Nordenström

Arbetsfält för samtida konst (2020-2023)

Dokumentation av det regionala utvecklingsprojektet
Arbetsfält för samtida konst (ASK, 2020-2023) samt hur
projektet bidrog till etablerandet av den regionala verksamheten
Resurscentrum Konst Västmanland år 2023.

Då skillnaden mellan kommunernas förutsättningar och möjligheter att arbeta med konst är stora, har de regionala utvecklingsprojekten varit en viktig insats för en gemensam utveckling framåt. Regionen är en central part och måste vara en drivande kraft för att möjliggöra sådan strategisk utveckling.

Lina Ahtola, Västerås stad

I Fagersta kommun, upplever jag att vi pratar minst 100 % mer konst i år än tidigare. Samtidskonsten bär den där genuint viktiga förmågan att skapa mening, vara identitetsskapande för en plats, engagera och samtidigt stärka social hållbarhet och demokrati genom att verka för yttrandefrihet. Det behövs verkligen mer konst i vår tid.

Lena Sundholm, Fagersta kommun

Precis som för alla andra kommuner i Västmanland har EKFA och ASK bidragit till verksamhet som inte hade varit möjlig att bedriva inom kommunens ordinarie verksamhet. Jag vill särskilt nämna att nätverket för tjänstepersoner är oerhört värdefullt, särskilt för oss små kommuner. Vi lär och inspireras av varandra.

ASK har inneburit flera spännande projekt med yrkesverksamma konstnärer vilket en liten kommun som Norberg inte skulle ha genomfört på egen hand. Vidare har tjänstepersoner i Norbergs kommuns förvaltning fått kompetenshöjande insatser genom rena kurser men också genom erfarenhetsutbyte, med andra tjänstepersoner vid återkommande nätverksträffar. Det har varit värdefullt att få fokusera på området bild- och formkonst. Norbergs kommun har också fått stöttning gällande lokala projekt rörande offentlig konst, vilket blåst liv i vår tillämpning av enprocentsregeln för finansiering av offentlig konst. Nu har vi i princip prejudikat på att enprocentsregeln också omfattar ombyggnation.

Ida Långbacka, Norbergs kommun

Genom ASK har jag som konstnär fått ett helt nytt län och spännande sammanhang att arbeta i. Det är nya framväxande nätverk, möten både med konstnärer, andra kulturutövare och lokala aktörer som erbjuder möjlighet att vidareutveckla befintliga men också nya konstverk och idéer i Västmanland. Jag har massor med material "i ryggsäcken" med mig efter ASK. Eftersom jag i mitt konstnärskap intresserar mig för landskap och skog, som det ju finns mycket av i norra Västmanland, blir också länet relevant och högaktuellt utifrån många samtidsfrågor om klimat och skogsbruk - frågor som verkligen intresserar mig!

Mötet med Lina och Grafikverkstan Godsmagasinet har också varit jätteinspirerande och gjort att jag återupptäckt det grafiska hantverket. Vårt experimentella samarbete har lett till att det finns fler grafiska arbeten jag vill utveckla vidare.

Malin Lobell, Konstnär

Vi driver Grafikverkstan Godsmagasinet i Uttersberg. Både EKFA och ASK har bidragit till att vårt lokala och internationella kontaktnät har stärkts och vuxit. Det har bildats en internationell grupp som redan har planer på nya samarbetsprojekt med utveckling av konstnårsresidens som en del. Genom projekten har vi också aktiverat platser med hjälp av konsten.

Akutsitkreservatet i Uttersberg, som är en stycke mark i skogen med bra akustik, höll på att falla i glömska. Det aktualiserades genom nya konstaktiviteter där vi markerade ut reservatets gräns och satte upp en skylt. Nu används det av andra konstnärer. En annan plats som vi arbetade på var Karmansbo smedja, som ligger tio minuter från oss. Där gjorde vi utställning och ljudperformance. Det verkade vara nytt för hembygdsföreningen som driver smedjan att konst tog plats där, men visar på hur samtidskonsten och experimentell ljudkonst på ett nytt sätt kan blåsa liv i all den rika industriarvshistoria som finns här i norra Västmanland.

Lina Nordenström och Lars Nyberg, Konstnärer, Grafikverkstan Godsmagasinet, Uttersberg

Innehåll

1. Inledning	5
1.1 Om ASK	5
1.2 Begrepp och definitioner	5
1.3 Medverkande	6
2. Bakgrund och sammanhang	8
2.1 Bild- och formkonsten i Sverige och Västmanland	8
2.2 Nationella, regionala och kommunala mål	9
3. Organisation och genomförande	12
3.1 Två huvudsakliga forum	12
3.2 Parter och roller	13
4. Det kommunala tjänstemannanätverket	14
4.1 Omvärldsbevakning och kompetensutveckling	14
4.2 Att organisera de kommunala konstaktiviteterna	16
5. Utställningar, workshops, konstnärssamtal och andra kommunala konstaktiviteter	18
5.1 År 1	19
5.2 År 2	28
5.3 År 3	38
5.4 Konstfrämjandet Västmanland som curatoriskt vittne	44

Konstnären Jenny Käll under arbete med installationen *Du är här* (2022), vid Lockmora friluftsgård, Kungsör. Foto: Ida Lindgren

1. Inledning

Resurscentrum konst Västmanland etablerades som en regional verksamhet år 2023 och drevs innan det som ett projekt under år 2022. Det skedde som en följd av bland annat det regionala utvecklingsprojektet *Arbetsfält för samtida konst (ASK, 2020-2023)* som sammanfattas här. Dokumentationen redogör därför på samma gång för hur ett Regionalt resurscentrum för konst kan bli till.

1.1 Om ASK

ASK var ett treårigt utvecklingsprojekt med stöd från Kulturrådet och länets tio kommuner som genomfördes i syfte att stärka infrastruktur och kompetens för bild- och formkonst i Västmanland. ASK drevs av Region Västmanland i samarbete med Konstfrämjandet¹ och Västmanlands tio kommuner. ASK följde efter det tidigare regionala utvecklingsprojektet *Ett kulturliv för alla - Konst (EKFA, 2017-2020)*.

Ett långsiktigt mål för ASK har varit att i samverkan med konstaktörer i Västmanland skapa förutsättningar för ett permanent regionalt resurscentrum för konst. En annan del i projektet har varit att kommunerna skulle genomföra utställningar, residens och andra konkreta aktiviteter inom samtidskonstområdet med målet att ”främja kreativa näringar samt öka utbud och samverkan mellan kommuner”, så som det initialt formulerades i projektbeskrivningen. Projektet finansierades av Kulturrådet, Region Västmanland och Västmanlands tio kommuner med en budget på 900 000 kr per år från och med hösten 2020 till och med hösten 2023.

Projektets primära målgrupp har varit Västmanlands kommuner, samtidskonstens infrastruktur i länet såsom

konstinstitutioner och andra plaster där konstaktiviteter har tagit plats samt en allmän konstpublik med särskilt fokus på barn och unga. Då projektet varit kunskapsbildande och lärande för alla medverkande parter har det också bidragit till kunskaper och erfarenheter hos Region Västmanland och Konstfrämjandet Västmanland i rollerna som projektledare. Projektet har också syresatt det lokala konstlivet och bidragit till arbetstillfällen för yrkesverksamma bildkonstnärer.

1.2 Begrepp och definitioner

Här redogörs för begrepp som återkommer i den följande texten.

Begreppen *samtidskonst* eller *samtida konst* för den konst som skapas av konstnärer som är verksamma i dag och som på något sätt skildrar vår samtid. Med *konstnärer* avses i sammanhanget primärt konstnärer inom bild- och formkonst, som traditionellt uttrycker sig visuellt, men som också rör sig över konstformerna med besläktade uttryck som ljudinstallationer, textbaserad konst, video, film och performance. I enstaka sammanhang omnämns *konstnärer* i bemärkelsen ett brett konstnärsbegrepp omfattande olika konstformer.

1. Konstfrämjandet Västmanland är en regional konstnärsledd kulturförening.

Arbete med bildkollage i samband med workshop, Skinnskatteberg.

1.3 Medverkande

ASK drevs av Region Västmanland i samarbete med Konstfrämjandet Västmanland och Västmanlands tio kommuner. Medverkande konstnärer, platser och sammanhang som har involverats framgår under rubriken *Utställningar, workshops, konstnärssamtal och andra kommunala konstaktiviteter*. Medverkande konstnärer listas också särskilt nedan. Andra medverkande personer framkommer i löpande text under rubriken *Omvärldsbevakning och kompetensutveckling*.

Medverkande konstnärer i ASK:

Sahar Burhan
Åsa Dybwad Norman
Karin Edvall
Ravi Govender
Marwan Hamdan
Martin Holm
Jenny Käll
Malin Lobell
Helena Lund Ek
Stuart Mayes
Lina Nordenström
Robert Pörschke
Sten Sandell
Nina Svensson
Mimmi Tollerup

Inte annars nämnda personer som har medverkat i ASK:

Lina Ahtola, Intendent, Västerås museum, Västerås stad
Jenny Berntsson, projektledare, Konstfrämjandet Västmanland (år 1) samt Utvecklingsledare, Resurscentrum Konst Västmanland (år 2 och 3)
Theresa Birnbach, Kultursekreterare, Köpings kommun (år 1)
Johanna Byström Sims, projektledare, Konstfrämjandet Västmanland (år 1)
Veronica Dahlberg, Handläggare Kulturmiljö och fritid, Skinnskattebergs kommun
Lina Ekdahl, Kultur- och evenemangssamordnare, Kungsörs kommun
Hilda Ekeröth, projektledare, Konstfrämjandet Västmanland (år 2 och 3)
Gunilla Falk, Kultur- och bibliotekschef, Surahammars kommun
Kajsa Fex Fritz, Bibliotekschef, Arboga kommun
Petra Jablonski, Kulturutvecklare och Kulturskoleledare, Sala kommun
Elin Jansson, Kultur- och bibliotekschef, Fagersta kommun (år 3)
Leif Jonsson, Ordförande, Konstfrämjandet Västmanland (år 1 och 2)
Patrick Kretschek, Verksamhetsledare, Konstfrämjandet Västmanland (år 3)
Simon Lindblom, Ordförande, Konstfrämjandet Västmanland (år 3)
Maria Lindgren, Kulturutvecklare Bild och form, Region Västmanland (år 1)
Åsa Lundqvist, Kulturutvecklare, Hallstahammars kommun
Ida Långbacka, Kultur- och fritidschef, Norbergs kommun. (år 2 och 3)
Birgitta Lövestedt, Kultur- och fritidschef, Skinnskattebergs kommun
Martina McQueen, Intendent, Västerås konstmuseum, Västerås stad (år 3)
Kent Nilsson, Avdelningschef Valfärd, Fagersta kommun (år 2 och 3)
Celly Paillet, Kultursekreterare, Köpings kommun (år 2 och 3)
Jens Strandberg, projektledare, Konstfrämjandet Västmanland (år 1)
Joachim Stridsberg, Kultur- och fritidschef, Norbergs kommun (år 1)
Lena Sundholm, Kultur- och fritidschef, Fagersta kommun (år 1 och 2)
Lotta Wedérus, Enhetschef, Kulturutveckling, Region Västmanland
Anna Wignell, Kulturutvecklare Bild och form, Region Västmanland (år 2 och 3)

2. Bakgrund och sammanhang

Under följande rubriker *Bild- och formkonsten i Sverige* och *Nationella, regionala och kommunala mål* samt *Konstnärlig frihet* sätts projektet i en samtida svensk kontext. I ASK stod de lokala behoven i Västmanland i fokus. I det följande beskrivs också hur aktiviteterna och kompetensutvecklingen i det kommunala tjänstemannanätverket inom ASK tog intryck av och formulerades i relation till sin samtid.

2.1 Bild- och formkonsten i Sverige och Västmanland

Projektet ASK har växt ur lokala behov som relaterar till en lokal, regional, nationell och delvis internationell kontext. Kultursamverkansmodellen infördes 2009 och omfattar sju kulturområden där bild- och formkonstområdet utgör ett. Trots det går endast 1,3 procent av modellens medel till bild- och formkonst.¹ Enligt rapporten *Bild och formkonsten i siffror*² från 2016 är bild- och formkonstnärer en yrkesgrupp som har en medianinkomst på 13 000 kr före skatt. Det kan jämföras med det samtidiga medianvärdet för hela konstnärgruppen (alla konstformer) på 18 200 kr, respektive 24 200 kr för hela befolkningen och alla yrkesgrupper. Bild- och formkonstnärer är dessutom oftast organiserade som enskilda företagare, vilket gör yrkesgruppen särskilt utsatt i relation till sociala trygghetssystem.³

I Konstfrämjandets rapport som handlar om tillståndet i Västmanland, redogörs för situationen: I nationell jämförelse beskrivs bild- och formkonsten ha en särskilt svag ställning i Västmanland.

Konstnärskåren är liten sett till riket i stort och den är åldrad. En majoritet av länets yrkesverksamma bild- och formkonstnärer har redan, eller kommer inom en snar framtid att ha passerat pensionsåldern.⁴ I samband med konstpolitiska debatter i Sala och Västerås under sensommaren 2022 kommenterade Konstnärernas riksorganisation KRO Västmanland situationen med att en av de största utmaningarna är föryngringen av konstnärskåren. Föryngring är helt nödvändig och kan till exempel ske genom inflyttning och att utflyttade konstnärer återvänder.⁵ Samtidigt syns en blygsam men ändå reell trend i att konstnärer lämnar Stockholmsområdet i sökandet efter mer rimliga ateljé- och boendekostnader. Mer avlägsna delar i Västmanland kan kanske skapa bättre förutsättningar för yrkesverksamma konstnärer att leva, bo och verka på, vilket också är ett mål i Region Västmanlands kulturplan.⁶

Att stärka kompetens och infrastruktur för bild- och formkonst i länet innebär att strategiskt arbeta på flera plan. Det involverar yrkesverksamma konstnärer, kommunala tjänstepersoner, konstinstitutioner och andra konstarrangörer, konstföreningar, offentlig verksamhet och civilsamhälle i flernivåsamverkan.

1 Tanja von Brünken, *Bildkonstens arrangörer – Stark konstnärlig utveckling med svag infrastruktur*, Bildkonst Sverige, 2023

2 Bild och formkonsten i siffror 2016, KRO/KIF, 2016 OBS! Kursivera också 2016

3 Se utredningen SOU 2023:30, Ett trygghetssystem för alla - Nytt regelverk för sjukpenninggrundande inkomst

4 *Bild- och formkonst i Västmanland - Ett arbetsunderlag*, Konstfrämjandet Västmanland, 2021

5 Lokalt påverkansarbete i Västmanlands län - Konstnärernas Riksorganisation (kro.se)

6 *Från ord till handling*, Regional Kulturplan för Västmanland 2023–2026

Här utgör också arbetstillfällena som uppstår genom uppdrag för offentlig konst genom till exempel *enprocentsregeln*¹ och *Skapande skola*² som en del i bild- och formkonstens sammantagna infrastruktur. Här utgör också länets konstmuseum i Västerås och Sala både en kommunal, regional och nationell angelägenhet. I civilsamhället finns privata och föreningsdrivna konstaktörer som gallerier och utställningsrum, vilka är viktiga platser för både semi-professionella och yrkesverksamma bild- och formkonstnärer.

Förväntningarna på Resurscentrum Konst Västmanland är höga - Det som byggdes upp i och med projekten EKFA och ASK kring Västmanland som en dynamisk och spännande plats för konst, kan fortsätta och kontinuitet kan nu skapas. Det gäller utvecklingsarbetet både för kommunerna, det fria konstlivet och civilsamhället, där just kontinuiteten är central. I ett framtida utvecklingsperspektiv är en ökad attraktivitet viktig, dels för besökare - att Västmanlänningar och besökare kan ta del av fler konstaktiviteter - dels som en plats för konstproduktion, en plats där konstnärer och konstaktörer kan och vill verka.

Lina Ahtola, Västerås stad

2.2 Nationella, regionala och kommunala mål

Det finns statliga, regionala och kommunala mål för kulturpolitiken, konstpolitiken och konstnärspolitiken. De statliga kulturpolitiska målen anger bland annat att kulturen ska vara en "dynamisk, utmanande och obunden kraft med yttrandefriheten som grund".³

Region Västmanlands kulturplan har som mål att "alla människor ska ha lika rättigheter och möjligheter till kulturupplevelser och till att skapa kultur oavsett kön, etnisk och religiös tillhörighet, socioekonomiska villkor, sexuell läggning, funktionsnedsättning, bostadsort eller ålder".⁴

För att nämna någon kommun i Västmanland anger Kulturplanen i Norbergs kommun att kommunen "har en långsiktig ambition att få till stånd flera offentliga konstverk och på så sätt bidra till invånarnas kulturella livsmiljö i vardagen och samtidigt göra Norberg mer attraktivt för besökare."⁵

¹ Enprocentsregeln för konstnärlig gestaltning av offentliga miljöer är en finansieringsmodell för offentlig konst som har tillämpats i Sverige sedan 1937. (Om enprocentsregeln - Konstnärernas Riksorganisation kro.se)

² Skapande skola är ett statsbidrag som ska bidra till att konst och kultur integreras i skolan på lång sikt. Genom möten med professionella kulturaktörer och kulturverksamheter ger bidraget elever i grundskolan möjlighet att fördjupa sig inom en variation av olika konst- och kulturuttryck, utveckla sitt eget skapande samt uppleva och utveckla förståelse för professionella konst- och kulturuttryck. (Skapande skola - Kulturrådet)

³ Mål för kultur - Regeringen.se

⁴ Från ord till handling, Regional Kulturplan för Västmanland 2023–2026

⁵ Norbergs kulturplan 2022-2025

Del av installationen *Du är här* (2022), Jenny Käll, vid Lockmora friluftsgård, Kungsör. Foto: Ida Lindgren.

2.3 Konstnärlig frihet

År 2021 presenterade Myndigheten för Kulturanalys rapporten *Så fri är konsten* som visade att kulturpolitisk styrning i Sverige påverkar, eller riskerar att påverka, den konstnärliga friheten negativt. Kommuner och regioner pekades ut som särskilt utmanande sammanhang för den konstnärliga friheten.¹

När styrningen är sådan att konst och kultur ges i uppdrag att leda till vissa samhällseffekter finns en risk att konstnärligt innehåll börjar bedömas på andra grunder än konstnärliga kvalitetskriterier. Vi menar därför att det är av stor betydelse att det etableras och upprätthålls en tydlig principiell linje i frågor som handlar om konstnärlig frihet. Risker finns annars att man låter de mål som gäller för dagen styra även innehållet i konstnärliga och kulturella verksamheter.

Mats Granér, Myndigheten för Kulturanalys²

Då konstens existensberättigande formuleras utifrån dess nytta bortom sitt egenvärde kallas det instrumentell kultursyn. Konsten kan bidra till attraktionskraft, hälsofrämjande och platsutveckling om den samtidigt tillåts existera i enlighet med principen om armlängds avstånd och konstnärliga frihetsideal.

Den offentliga förvaltningens hållning och tillämpning av arbetet med bild- och formkonst, samtidskonst eller offentlig konst är avgörande för den konstnärliga friheten. Om politikens uppdrag är att verka för armlängds avstånd innebär tjänstemannauppdraget att verka för konstnärlig frihet. Att balansera mellan att verka för konstnärlig frihet och samtidigt svara mot den offentliga förvaltningens ofta mätbara mål om samhällseffekter är ett komplext uppdrag för offentliganställda kulturtjänstepersoner. Att upphandla konst utifrån mätbara förutbestämda kriterier är svårt. Det kräver avancerad sakkompetens. Det är skillnad på effekter av och en förutbestämd beställning av vad konsten ska uppnå.

1. Se rapporten *Så fri är konsten*, Myndigheten för kulturanalys, 2021.

2. Mats Granér, chef för Myndigheten för Kulturanalys, Pressmeddelande Myndigheten för kulturanalys, Ny rapport: Den kulturpolitiska styrningen påverkar den konstnärliga friheten - Kulturanalys, (2021-06-10)

Mellan Rum (2022), Installation i Arboga, Jenny Käll. Foto: Ida Lindgren.

3. Organisation och genomförande

I det följande beskrivs hur ASK organiserades och genomfördes i nära dialog med Västmanlands kommuner och Konstfrämjandet Västmanland. Insatserna och aktiviteterna planerades i en agil process med utgångspunkt i lokala behov och sakkunniga bedömningar med målet att vara till största möjliga nytta och relevans för kommunernas arbete.

Under det första året i ASK genomförde *Konstfrämjandet Västmanland* på uppdrag av Region Västmanland två utredningar som inventerade och kartlade yrkesverksamma konstnärers och konstaktörers aktuella utvecklingsbehov inom bild- och formområdet i länet. Därefter har ASK organiserats och genomförts via två huvudsakliga forum.

3.1 Två huvudsakliga forum

I det följande beskrivs hur ASK organiserades via två huvudsakliga forum.

1. Det kommunala tjänstemannanätverket inom ASK har bestått av en medverkande representant från Västmanlands samtliga tio kommuner. Nätverket, som har drivits av Region Västmanland har inneburit regelbundna interkommunala träffar. Här har även Konstfrämjandet Västmanlands projektledare ibland medverkat. Mötena har arrangerats löpande varje månad med undantag av sommarmånaderna, och har skett mestadels online, inte minst under pandemiåren 2020 - 2022. Det har också varit fysiska möten i Västerås, och vid enstaka tillfälle i Stockholm i samband med studiebesök.

Nätverket har deltagit i gemensam omvärldsbevakning och kompetensutveckling inom kulturområdet, särskilt inom bild- och formkonst.

I nätverket har yrkespersoner med roller som Kulturchef, Kultur- och fritidschef, Kultursekreterare med flera ingått. De kommunala tjänsterna innebär sällan en enda funktion förknippad med kultur eller bild- och formkonst utan de är oftast kombinerade med uppdrag inom bibliotek, kulturskola, fritid eller turism. Endast en kommun, Västerås stad, representerades av en tjänsteperson, en konstintendent med ett begränsat uppdrag inom konst. Ändå har flera kommuner styrdokument som till exempel anger satsningar på offentlig konst. Värt att nämna är att det förekommer en stor skillnad mellan de största och de mindre kommunerna.

2. Kommunala konstaktiviteter har genomförts varje år i Västmanlands samtliga kommuner. En kommunal konstaktivitet har varit en publik utställning lokalt i kommunen, inte sällan i ett oväntat format eller på nya platser, som i en hembygdsföreningslokal, i en grafikverkstad i skogen eller i ett tomt köpcentrum. Till varje utställning hörde konstpedagogisk verksamhet, som konstnärssamtal eller workshops riktade till barn och unga. Denna del, som inneburit att lokalt genomföra verksamhet har projektletts och curaterats¹ av Konstfrämjandet Västmanland som i

¹ Innebär i konstsammanhang ansvar för val av konstnärer och verk samt att skapa ett sammanhang eller ett tema för en konstutställning.

Processbild, Konstnären Nina Svensson kokar boksidor till pappersmassa i arbete med verket *Bildningsrum*, Surahammars bibliotek, 2021.

Foto: Ida Lindgren

dialog med de olika kommunerna har utformat innehåll, bjudit in konstnärer och hittat lokala sammanhang för konsten. Konstfrämjandets uppdrag har därför delvis varit pedagogiskt i relation till kommunerna. Samarbetet har genomförts i olika konstellationer där kommuner har samarbetat parvis eller tre till fyra kommuner ihop. Varje kommunkonstellation har bjudit in och samarbetat med minst en ny konstnär varje år. Konstnären har i majoriteten av samarbetena utvecklat nya platsspecifika verk som har visats lokalt i respektive kommun. Konstnärerna som har involverats har varit lokala, utflyttade västmanländska konstnärer och gästande konstnärer, från andra delar av landet och från Sydafrika och Libanon.

3.2 Parter och roller

I det följande beskrivs hur projektet ASK rollfördelades i relation till projektets olika parter Region Västmanland, Västmanlands tio kommuner och Konstfrämjandet Västmanland.

Region Västmanlands roll i ASK har inneburit att som projektägare ansvara för övergripande projektledning, att planera och leda arbetet i det kommunala tjänstemannanätverket, att inför varje nytt projektår anlita Konstfrämjandet som projektledare för de kommunala konstaktiviteterna, att ha löpande avstämningar med Konstfrämjandet och kommunerna, samt att ansvara för ekonomi och projektredovisningar.

Funktionen Kulturutvecklare Bild och form, Region Västmanland har ansvarat för den övergripande projektledningen av ASK. En styrgrupp etablerades som ett stöd till projektledningen. Här ingick Region Västmanlands enhetschef för Kulturutveckling, som också var projektägare av ASK samt Konstfrämjandet Västmanland, främst representerat av dess ordförande. Därtill representerade två av kommuntjänstepersonerna inom ASK i styrgruppen: En Kulturutvecklare och Kulturskoleledare i Sala kommun samt en Intendent, Västerås museer, Västerås stad. Region Västmanland anlätade Konstfrämjandet Västmanland som projektledare och curator för de kommunala konstaktiviteterna.

Genom projektets föregångare EKFA etablerades samma nätverk med kommunala tjänstepersoner som kom att fortsatt samarbeta i ASK. Genom EKFA prövades också modeller och former för samarbeten – erfarenheter som såklart kom att bli värdefulla i det fortsatta arbetet med ASK. I det kommunala tjänstemannanätverket inom ASK representerade kommuntjänstepersoner med titlar som Intendent, Kulturutvecklare, Handläggare Kulturmiljö och fritid, Kultur- och evenemangssamordnare, Bibliotekschef, Kultur- och fritidschef respektive Kultur- och bibliotekschef.

Konstfrämjandets uppdrag formulerades varje år i en överenskommelse mellan Region Västmanland och Konstfrämjandet Västmanland.

4. Det kommunala tjänstemannanätverket

Tjänstepersonernas kompetens och förutsättningar är av avgörande betydelse för kommunernas möjligheter att bedriva verksamhet inom bild- och formområdet. I det följande beskrivs hur insatser och aktiviteter formulerades och genomfördes inom kommundienstemannanätverket.

4.1 Omvärldsbevakning och kompetensutveckling

Under projektets andra år, 2022, arrangerades den ettåriga kursen *Språka på konstiska*. I samarbete med Folkrorelsernas Konstfrämjande, Per Hasselberg och Paulina Sokolow provades en språkkurs i syfte att öva på formuleringar och språk som kan stärka bild- och formkonstens förutsättningar. Kursen utarbetades bland annat i relation till den offentliga förvaltningens mål och hur konstens kvalitativa värden låter sig formuleras i den offentliga förvaltningens språkbruk. Hur kan en konstupplevelse beskrivas? Hur kan konstens nytta beskrivas, utan att konsten instrumentaliseras? Andra frågor om kommunikation kring konst vidrördes också, till exempel hur en mediastorm mot offentlig konst eller ett museums verksamhet kan hanteras på tjänstemannanivå.

Under samma år, 2022, initierade Region Västmanland i samarbete med Region Örebro län ett samarbete med Södertörns högskolas Konstvetenskapliga institution och Förvaltningsakademi. Det resulterade i att Södertörns högskola utarbetade en uppdragsutbildning riktad till

kommunala och regionala tjänstepersoner som arbetar med kultur och särskilt offentlig konst. Kursen utarbetades i dialog med Region Västmanland och Sveriges kommuner och regioner (SKR) som också erbjuder annan utbildning för Sveriges kommuner och regioner.

Kursen *Tjänstemannarollen, principen om armlängds avstånd och den offentliga konsten* på 7,5 högskolepoäng, gavs under perioden mars till maj månad 2023. Samtliga kommuner i de båda länen erbjöds plats på utbildningen. I Västmanland erbjöds i första hand den tjänsteperson som representerades i ASK-nätverket, i andra hand via en annan tjänsteperson från respektive kommun. Sju tjänstepersoner från Västmanland deltog, varav tre kommunala och fyra regionala. Ytterligare sex tjänstepersoner deltog från Örebro län och en från Värmlands län. Flera av de kommuner som inte deltog hade en vilja, men hade svårt att hinna med att under tio veckors tid på halvfart delta i kursen. Kursen, som nu finns utarbetad på Södertörns högskola och planeras att ges igen, hanterar bland annat frågor om vilket handlingsutrymme tjänstepersoner har och olika roller kommunala respektive regionala tjänstepersoner kan anta.

Textil workshop riktad till barn på Fagersta Hembygdsgård, 2023, i samband med konstnären Åsa Dybwad Normans turné med ridån *Celestial bodies*.
Foto: Ida Lindgren

Uppdragsutbildningen 'Tjänstemannarollen, principen om armlängds avstånd' och den offentliga konsten, 7,5 hp har stärkt kommunens kompetens kring kulturpolitik i allmänhet och offentlig konst och politikområdet Gestaltad Livsmiljö i synnerhet. I en tid av ansträngda kommunala resurser och en utmanad armlängdsprincip har kursen rustat mig väl som tjänsteperson att klara av framtida utmaningar.

Åsa Lundqvist, Hallstahammars kommun

Flera av Västmanlands kommuner har styrdokument som reglerar en tillämpning av enprocentsregeln för finansiering av ny offentlig konst. Kommunerna sitter också på konstinnehav av både fast konst som utomhuskulpturer eller fasadmosaiker, och så kallad lös konst i form av grafiska blad, målningar, textila verk med mera. I flera av kommunerna saknas dock erfarenhet och kunskap om både förvaltning och nyproduktion av offentlig konst. Inom ramen för kommundienstemannanätverket höll under 2022 därför Västerås stad, som löpande arbetar med offentlig konst, endagskursen *Samling och förvaltning av offentlig konst*. Under en annan nätverksträff år 2022 var Andreas Bjersby, chef vid konstenheten, Region Uppsala, inbjuden för att berätta om deras arbete med offentlig konst.

Under samma år gjordes två studiebesök i Stockholm: Ett på Statens konstråd där konstenhetens chef Lena Frohm berättade om myndighetens uppdrag och arbete, samt ett på Handelshögskolan där Tinni Ernsjö Rappe, som leder arbetet med högskolans konst- och litteraturprogram, guidade runt och berättade om hur Handelshögskolan integrerat konst och kultur i undervisningen och studiemiljön som konstnärligt gestaltats med bland annat hela klassrum som konstverk.

Att Handelshögskolan, integrerat samtidskonst som något så betydande i utbildningen av framtidens ledare, visar på konstens möjligheter i samhällsbyggandet och kulturens betydelse för att skapa hela individer.

Petra Jablonski, Sala kommun

Under projektets sista år, 2023, prövades ett nytt regionalt stöd till kommunerna som riktade sig till nya initiativ på den offentliga konstens område. Syftet var en professionalisering av kommunernas arbete med offentlig konst. Fyra kommuner ansökte på kort tid om stödet som i ett första led innebar att Region Västmanland konsulterade i processtöd kring hur arbetet skulle kunna planeras.

I ett andra led tillhandahöll Region Västmanland en extern sakkunnig konstkonsult till respektive kommun, upp till en kostnad om maximalt 30 000 kr. I Skinnskattebergs kommun gav det resultat i form av upphandling av en ny offentlig skulptur till Riddarhyttan. Konstkonsult Maria Koolen Hellmin, som själv bor i Skinnskatteberg, samarbetade nära med kommunen.

Att få stöd i arbetet med kommunens offentliga konst genom en extern konstkonsult har varit oerhört värdefullt och lärorikt och bidragit till en professionalisering av vårt interna arbete. Vi, mindre kommuner har ingen möjlighet att ha spetskompetens i alla delar som vårt uppdrag omfattar. Att arbeta med externt sakkunnig konstkompetens bidrar också till att leva upp till principen om armlängds avstånd, vilket är extra viktigt i en tid där yttrandefrihet och demokrati ibland är utmanade.

Birgitta Lövestedt, Skinnskattebergs kommun

I Norbergs kommun skrev konstkonsult Eva Arnqvist ett konstprogram för arbetet med ny offentlig konst i samband med ombyggnationen av kommunhuset. I Köpings kommun hjälpte även Arnqvist till i arbetet med ett nytt demokratimonument över Agda Östlund, en av Sveriges första kvinnliga riksdagsledamöter, bördig från Köping. Kommunen ville med hjälp av stödet stärka rutinerna i arbetet med offentlig konst, bland annat genom att förtydliga på vilken nivå och hur politik, tjänstepersoner och externa sakkunniga bäst bidrar i processen. Köpings kommun kom sen att själva anlita samma konstkonsult i genomförandet av projektet. Arboga kommun stod inför att bygga en ny grundskola och hade önskemål om att inkludera barn i processen med att ta fram ett offentligt konstverk till skolan. Arboga kommun fick stödet för att bidra till metodutveckling.

Ovanstående exempel visar hur ASK använt sig av metoden att lära genom görande. Först med mycket stöd och senare mer självständigt. Flera kommuner i Västmanland vittnar om hur stödet bidragit till större kommunalt mod i arbetet med offentlig konst men också hur konstnärliga processer kan vara en tillgång i medborgardialog och utvecklingsarbete, som också berör andra kommunala verksamhetsområden.

Utöver sitt huvudsakliga mål och syfte har ASK också berört politikområdet Gestaltad Livsmiljö.

”ASK har lett till en bättre förståelse samt ett ökat intresse för samtidskonst inom kommunen. Vi pratar mer om konst, vi planerar fler projekt kopplade till samtidskonst. Och det inte enbart inom kultur- och fritidsförvaltningen utan även i andra verksamheter i kommunen. ASK har bidragit till ökad förståelse för samtidskonsten som en möjlig del i lokal och kommunal utveckling.”

Celly Paillet, Köpings kommun

4.2 Att organisera de kommunala konstaktiviteterna

I det följande beskrivs att det prövades olika sätt att organisera de kommunala konstaktiviteterna.

Bild- och formkonstens infrastruktur finns både i det offentliga och det civila samhället. I arbetet med de kommunala konstaktiviteterna har platser som offentliga konstmuseum, kulturhus och bibliotek liksom civilsamhällets olika platser i form av hembygdsgårdar och till exempel Grafikverkstan Godsmagasinet i Uttersberg varit viktiga platser. Konstaktiviteterna har alltså tagit plats både i lokaler tänkta för konst, och i skogen, på gator och torg, i en tom affärgalleria och på bensinmackar. Alla konstaktiviteter har förhållit sig *platsspecifikt*, vilket inneburit att konsten har tagit intryck av och gestaltats med hänsyn till de sammanhang och förutsättningar som har karakteriserat platserna. Här har till exempel Västmanlands industrihistoriska arv ofta inkluderats som ett konstnärligt ämne eller en fond för själva konsten.

De kommunala konstaktiviteterna har adresserats publikt under rubriken *Oväntad konst i Västmanland*. Att arbeta med samtidskonst i situationer och på platser som i de flesta fall inte är förknippade med en förförståelse av vad konst är, har både varit utmanande och spännande sammanhang för konsten. De kommunala konstaktiviteterna har också, och ytterst, varit ett sätt att tillgängliggöra samtidskonst i hela Västmanland – för Västmanlands invånare och

besökare, och särskilt för barn och unga. Konstaktiviteterna har förvisso riktat sig till en allmänhet, men projektet har i första hand inte varit inriktat på hur en publik tagit del av konstaktiviteterna. ASK har snarare fokuserat på att upparbeta erfarenhet, infrastruktur och kompetens i ledet innan aktiviteten når en publik.

Konstfrämjandet Västmanlands uppdrag i projektet har omfattat att i samarbete med kommunerna och Region Västmanland projektleda de kommunala konstaktiviteterna. I egenskap av extern sakkunnig kompetens har Konstfrämjandet Västmanland inför varje nytt projektår, i tät dialog med kommuner, region och inte sällan civilsamhälle, mejslat fram förutsättningar för konstnärer och konstaktiviteter utifrån olika lokala förutsättningar. Kommuntjänstepersonerna har ofta haft önskemål om att pröva samtidskonst på nya, oväntade platser. Konstnärer har därefter bjudits in att medverka utifrån de platsspecifika förutsättningarna.

Under projektåren i ASK prövades olika former för samarbeten över kommungränserna. Olika platser involverades och olika konstellationer för samarbeten prövades. Aktiviteternas utformning utarbetades i en agil process i dialog mellan Konstfrämjandet Västmanland, kommunerna, regionen och de olika platser och sammanhang som har varit delaktiga.

Under de två första åren praktiserades en modell att samarbeta i parvisa kommunala konstellationer med en eller två konstnärer för varje kommunpar: Arboga – Kungsör, Fagersta – Skinnskatteberg, Köping- Hallstahammar, Sala – Norberg och Västerås – Surahammar.

Här skapades ett stafettliknande upplägg där fyra konstnärer med lokal anknytning till respektive kommunpar stod som värdar för fem inresta, gästande konstnärer under år ett (2021). Dessa beskrivs i det följande som "lokala" respektive "gästande" konstnärer. De lokala konstnärerna anlätades under det första året som värdar för de gästande konstnärerna för att under år två, med enstaka undantag, själva genomföra kommunala konstaktiviteter i samma kommunpar.

Under år ett och två anlätades konstnärerna: Sahar Burhan, Karin Edvall, Ravi Govender, Martin Holm, Jenny Käll, Helena Lund Ek, Malin Lobell, Lina Nordenström, Robert Pörschke, Sten Sandell, Nina Svensson och Mimmi Tollerup.

Under år tre prövades en ny konstellation med färre konstnärer och större konstnärsuppdrag, där Köping, Arboga och Kungsörs kommun samarbetade med konstnären Stuart Mayes. Norberg, Skinnskatteberg och Fagersta kommun samarbetade med konstnären Åsa Norman. Västerås, Sala, Hallstahammar och Surahammars kommun samarbetade med filmaren Marwan Hamdan från Beirut, Libanon som vistades på en månads konstnärsvistelse så kallad *Artist in Residency*¹ i Västerås.

Genom att involvera konstnärer med både lokal anknytning och andra, nationellt och internationellt gästande konstnärer, har ASK tagit fasta på att öka intresset för Västmanland bland yrkesverksamma bild- och formkonstnärer.

Att förvalta den genom ASK upparbetade kunskapen in i framtida kommunikations- och publikarbete är en fråga för kommunerna att fortsatt utveckla framåt.

Det säger något om projektets utveckling att vi nu år tre sitter och pratar om hur en allmänhet och publik tillgängliggörs konst och hur konsten kan tas emot och uppfattas. I projektets början var vi helt upptagna av hur vi skulle kunna samarbeta.

Lina Ahtola, Västerås stad

¹ Artist in Residency är ett format där gästande konstnärer bjuds in att tillfälligt bo och verka på en annan plats.

5. Utställningar, workshops, konstnärssamtal och andra kommunala konstaktiviteter

En kommunal konstaktivitet, har varit en publik utställning lokalt i Västmanlands alla kommuner, inte sällan i ett oväntat format eller på nya platser. Till utställningen har det arrangerats konstpedagogisk verksamhet, som konstnärssamtal eller workshops riktade till barn och unga. Konstaktiviteterna har planerats i en agil process och samverkan mellan framförallt kommunerna och Konstfrämjandet Västmanland som har ansvarat för projektledning och curatoriskt arbete. I det följande beskrivs konstaktiviteterna år för år i Västmanlands kommuner.

År 1

- Arboga och Kungsör - *Din dröm. Min verklighet.*
- Köping och Hallstahammar - *Resonance [Resonans]*
- Västerås och Surahammar - *Bildningsrum*
- Sala och Norberg - *Nod*
- Fagersta och Skinnskatteberg - *Jag håller en skog i mina händer*

År 2

- Arboga och Kungsör - *Mellan rum och Du är här*
- Köping och Hallstahammar - *Dead Center*
- Västerås och Surahammar - *Work/Play - Play/Work*
- Sala och Norberg - *Det här vet jag (och det här vet jag inte)*
- Fagersta och Skinnskatteberg - *Mekanikens poetik*

År 3

- Köping, Arboga och Kungsör - *Avgång och ankomst*
- Sala, Västerås, Surahammar och Hallstahammar - *Filmerna News from Rmeileh, On Earth as in Heaven, Separation Anxiety och Offside.*
- Fagersta, Norberg och Skinnskatteberg - *Himlakroppar/Celestial bodies*

Processbild av verket *Din dröm. Min verklighet*. Konstnären Ravi Govender, 2021. Foto: Ravi Govender

År 1

Arboga och Kungsör *Din dröm. Min verklighet.*

Din dröm. Min verklighet. var ett konstprojekt med sikte på EPA-traktorer och den ungdomskultur som omger dem. Ravi Govender sökte upp och lärde känna ungdomar som körde EPA-traktorer i Kungsör och Arboga, och intervjuade dem i

Information

Kommuner: Arboga och Kungsör

Gästande konstnär: Ravi Govender

Lokal konstnär: Ingen

Projekt- / verkstitel: *Din dröm. Min verklighet.*

Teknik: Ljudinstallation, dialoger med lokala ungdomar

Kommunala konstaktiviteter:

→ Deltagande process samt Utställning på Arboga bibliotek, december 2021-januari 2022 och på Kungsör bibliotek, december 2021-januari 2022

ljudupptagningar. Govender omarbetade sen intervjuerna till ett ljudverk i tolv delar. Verket ställdes ut i foajén på Arboga bibliotek och vid utlåningsdatorn i Kungsör bibliotek.

I Govenders intervjuer med ungdomar porträtteras deras vardag och olika intressen. Intervjuerna väcker frågor kring hur det är att bo och växa upp i en mindre stad i Sverige. Ungdomarna berättar bland annat att Arboga och Kungsörs brist på närliggande polisstation och nedlagda industrier har varit förutsättningar som stimulerat till illegala dragracinglopp - något som har bidragit till ett stort motorintresse bland unga. Verket handlar om hur dröm och verklighet möts och hur drömmar och fantasi är en förutsättning för att skapa nya världar.

Ravi Govender är en konstnär som huvudsakligen har arbetat med videokonst och installationer, och som på senare år har utökat det till att även omfatta skrivande. Govender är intresserad av hur konst verkar utanför konstinstitutioner. Han har till exempel använt TV-apparater i en frisörsalong som en temporär utställningsplats. Konsten handlar därmed lika mycket om hur den distribueras och produceras som dess form, innehåll och tematik.

Ovan och nästa sida: Konstnären Helena Lund Eks utställning i sporthallen i Hallstahammar, 2021. Foto: Ida Lindgren.

Information

Kommuner: Köping och Hallstahammar

Gästande konstnär: Helena Lund Ek

Lokal konstnär: Martin Holm

Projekt- /verkttitel: *Resonance* [Resonans]

Teknik: Måleri på tyg

Kommunala konstaktiviteter:

→ Utställning i sporthallen i Hallstahammar, oktober – december, 2021

→ Utställning i sporthallen *Köpings bad och sport*, oktober – december, 2021

Köping och Hallstahammar *Resonance* [Resonans]

Konstnären Helena Lund Ek gjorde monumentala, platsspecifika målningar på tyg till Hallstahammar och Köping, där hon utgick från en sport- och en simhall.

Projektet startade i den gamla sporthallen på Skantzgatan i Hallstahammar - en sporthall byggd år 1939 enligt funktionalistisk arkitektur. Sporthallen både inspirerade till och blev en plats och miljö att ställa ut Lund Eks målningar i. Målningarna porträtterade kvinnor och kvinnokroppar som spelar basket och gymnastiserar. Funktionalismen och dess geometriska mönster återfinns i målningarnas formspråk, samtidigt som gymnastikgolvet mönster också återges i kvinnornas kläder. Det sätt på vilket målningarna gick i dialog med arkitekturen och modernismen, förstärkte närvaron av en förgången tid då Hallstahammar var en viktig industriort i Sverige.

I simhallens tak i Köping, dit Lund Ek gjorde och placerade en annan målning, flyter kvinnokropparnas former ut, som om de hamnat under vatten. I målningens komposition är kropparna, likt ett lag i konstsims

centrerade i en stjärnformation. Placerade i simhallens tak, var Lund Eks vision att målningarna bäst skulle upplevas från bassängen av de som simmar. Just den här idén om att måleri ska inte bara ska distanserat och passivt betraktas, är viktig i Lund Eks konstnärliga praktik. Kanske är det också därför hon intresserade sig för just de här platserna där konsten endast kunde upplevas när betraktaren själv var involverad och upptagen med motion och sport.

I Köping köptes Lund Eks målning in av kommunen och hänger fortfarande (2023) på samma plats. Under processen för Helena Lund Eks båda utställningar var den lokala konstnären Martin Holm behjälplig både för lokal kännedom och under den konstnärliga processen.

Helena Lund Ek arbetar ofta med figurativt måleri och installation, inte sällan speciellt gjorda för platsen där de visas, med storskaliga kollage i textil och måleri men ibland också med små målningar - många laddade med symboliska motiv och material. Hennes praktik blandar materiella, kroppsliga aspekter med mer spirituella och immateriella upplevda.

Konstnären Helena Lund Eks måleriinstallation i taket i simhallen, Köpings bad och sport, 2021. Foto: Ida Lindgren.

Bildningsrum (2021), Nina Svenssons skulptur i installation på Surahammar bibliotek. Foto: Ida Lindgren.

Information

Kommuner: Västerås och Surahammar

Gästande konstnär: Nina Svensson

Lokal konstnär: Robert Pörschke

Projekt- /verkstitel: *Bildningsrum*

Teknik: Analoga och digitala skulpturer

Kommunala konstaktiviteter:

→ Utställning och workshop för barn och unga, *Bildningsrum* av Nina Svensson, Surahammars bibliotek, 11/11, 2021 – 31/1, 2022.

→ Utställning och workshop för barn och unga, Hammarby kvartersbibliotek i Västerås, *Bildningsrum*, Robert Pörschke, 11/11, 2021 – 31/1, 2022

Västerås och Surahammar *Bildningsrum*

Bildningsrum var ett samarbetsprojekt mellan konstnärerna Nina Svensson och Robert Pörschke som tog plats på Surahammars bibliotek och kvartersbiblioteket i Hammarby, Västerås. Projektet utgick från biblioteket som en allmän och folkbildande mötesplats - en plats som både försvarar och förstärker demokratin. Verken utgick båda från bibliotekets verksamhet och innehåll men angrep det ur olika tillvägagångssätt. Medan Nina Svensson skapade ett analogt skulpturalt verk av de skönlitterära verk som gallrats ur i Surahammars bibliotek, var Robert Pörschkes verk digitala skulpturer som visades i en animation. För Pörschke var utgångspunkten statistiken kring bibliotekets hemlån samt de olika hem där böckerna blir lästa.

Nina Svensson samlade skönlitterära böcker från Surahammars stadsbiblioteks senaste gallring. Hon rev ut sidorna och kokade samman dem till en pappersmassa som

Bildningsrum (2021), Processbild av digitala skulpturer. Foto: Robert Pörschke.

användes för att göra skulpturer som placerades i en utställning i samma bibliotek. Skulpturerna påminde om grenar från trädgallring. På så vis kopplade hon råvaran papper åter till sin källa träden, från vilket papperet framställs. Hon lekte också med begreppet *gallring* som både används om böcker och träd i fråga att till exempel gallra sly. Konstverket samlade bildningens böcker och ombildade dessa för att väcka frågor kring skogen, och hur ägande och kapital formar och värderar omvärlden. Verket kommenterade därmed den demokratiska plats som biblioteket utgör - i Sverige en medborgerlig, lagstadgad rättighet, tillgänglig för alla. En institution som "till synes är oberörd av kapitaliseringen i världen utanför", som Svensson beskriver det,

I kvartersbiblioteket i Hammarby i Västerås arbetade Robert Pörschke med digitala fotografier, i en teknik som kallas fotogrammetri. I fotogrammetri överlappas fotografier och fogas samman för att skapa en 3D-modell. Konstverkets utgångspunkt

var de hemlån som görs från biblioteket och de olika hem där böckerna blir lästa. Pörschke fogade ihop modeller av olika bostadshus i Hammarbys bostadsområde till ett tredimensionellt kollage, "en digital skulptur", där stadsdelen multiplicerades till ett sorts monumentalt kluster. Verket visades som en animation där besökaren kunde vandra runt i det digitala Hammarby.

Nina Svensson jobbar ofta med ett undersökande av olika sociala fenomen kopplade till plats och tid. I hennes konstnärskap ryms ett samhällskritiskt perspektiv, som hon ofta med en komisk ådra, gestaltar genom skulpturala tekniker och offentliga installationer. Robert Pörschke kom att åter göra en kommunal konstaktivitet under ASK, år 2 varför hans konstnärskap presenteras längre fram i dokumentationen.

Ovan och nästa sida: *Nod* (2021), deltagarbaserat måleriworkshop i Tingshusparken, Norberg, Sahar Burhan. Foto: Jenny Berntsson.

Information

Kommuner: Sala och Norberg

Gästande konstnär: Sahar Burhan

Lokala konstnärer: Karin Edvall och Mimmi Tollerup

Projekt- /verkttitel: *Nod*

Teknik: Performance, måleri, skulptur, deltagandeprocesser

Kommunala konstaktiviteter:

→ Workshop i Tingshusparken i Norberg, 23 – 24/7, 2021

→ Workshopen *Andas, dansa, måla* på Täljstenen, Sala, tillsammans med Mimmi Tollerup, 23/10, 2021

Sala och Norberg *Nod*

Nod var ett konstprojekt som involverade människor i deltagandeprocesser och som rörde sig mellan olika uttrycksformer. Projektets konstnärliga process var öppen och inkluderande, där samspelet med andra deltagande människor var viktigt. Studenter från Bergslagens folkhögskola i Norberg, som precis som Burhan själva hade erfarenheter av migration - också flera av dem från Syrien - deltog i konstworkshops som berörde integration och människors lika värde. På Aguélimuseet i Sala kom Burhan i kontakt med konstnären Ivan Aguélis (1969-1917) konstnärskap som är kopplat till sufismen och mellanöstern. Det förde tankarna till de dansande dervisherna från Burhans egna barndom i Syrien. Med mandalan och dervishernas snurrande rörelse som grundpelare, målade Sahar Burhan gångstråken i Tingshusparken i centrala Norberg - målningar som fortfarande (2023) finns kvar. Hon genomförde även en workshop i Sala där deltagarna genom dervish-dansens rörelser, målade med fötterna. Slutligen, som en följd av ASK men utanför projektet,

gjordes en utställning på Aguélímuseet¹ där spåren från Burhans uppväxt i Damaskus vävdes samman med den lokala platsens berättelser. Genom arbetet väcktes tankar om bland annat språk, andning, rörelse och kultur.

Sahar Burhan berättar:

Jag brukade höra ljudet av religiösa danser som kom från grannhusen i gamla stan i Damaskus. Trummornas dunkande och dansarnas andning ljöd högt. De andades kraftigt, och ljuden som kom ur deras halsar blev till ett ackompanjemang till trummornas rytm. Jag var ung och fick inte titta, utan bara lyssna. Varje fredag var det en ny dans och varje gång blev det nya fantasier för den tio år gamla flicka som jag då var. När jag frågade min mamma om ljudet svarade hon - samtidigt som hon bakade brödet som hon brukade sälja för att säkra vår försörjning - att det hette Sufi-virvlar. Mamma höll ett varmt tunt bröd i mitten och visade mig hur en Dervish virvlar, och doften av bröd spred sig överallt.

Utställning på Aguélímuseet, Sala, 2021, Sahar Burhan.

Foto: Ida Lindgren

Sahar Burhan föddes 1967 i Damaskus, Syrien och bor sedan 2007 i Norrköping. Genom erfarenheterna av flykt har frågan om hemmets funktion och betydelse blivit viktig i hennes konstnärskap.

¹ Utställningen Nod på Aguélímuseet i Sala, 27/11 - 11/12, 2021

Akustikreservatet bjuder in (2021), Uttersberg, Malin Lobell i samarbete med Lina Nordenström. Foto: Lina Nordenström

Information

Kommuner: Fagersta och Skinnskatteberg

Gästande konstnär: Malin Lobell

Lokal konstnär: Lina Nordenström

Projekt- /verkttitel: *Jag håller en skog i mina händer*

Teknik: Performance, objekt, föreläsningar och en skylt med mera

Konstaktiviteter:

→ Performance i Uttersberg och föreläsning på Fagersta bibliotek 16/10, 2021.

→ Publikt program: *Akustikreservatet i Uttersberg bjuder in*, Uttersberg, 17/10, 2021

→ Tälj-workshop med konstnärerna Malin Lobell och Viktoria Brännström, 21/8, 2023

Fagersta och Skinnskatteberg *Jag håller en skog i mina händer*

Projektet *Jag håller en skog i mina händer* omfattade bland annat en publik heldag med performance, föreläsningar, objekt och en skylt. Arbetet rymde frågor om ansvar, omsorg, framtid och historia. Om kultur och konst, i och för skogen. Utifrån titeln *Jag håller en skog i mina händer* vecklades projektet ut, och slingrade sig fram mellan kommungränser, reservatsgränser och hyggen, ner i markens kolbotten och upp i trädkronorna – allt för att lyfta och sammanföra olika röster och frågor om naturens och människors rättigheter. Det handlade om det människor har gemensamt, om vad som är en gräns, en hänsynsyta, eller vilken roll skogens kant eller dess kantzon har – och det för skogens invånare, människor, för ekonomin eller för akustiken.

Genom projektets möte med platsen Uttersberg och den lokala konstnären Lina Nordenström, aktualiserades ett befintligt akustiskt reservat i Uttersberg som funnits sedan 1992, men som höll på att falla i glömska. Konstnärerna bjöd in till den publika heldagen *Akustikreservatet i Uttersberg bjuder in*, där personer

Jag håller en skog i mina händer (2021), Performance med Malin Lobell. Foto: Jenny Berntsson.

med koppling till, eller kunskap om skog, akustik och konst, medverkade genom att hålla föreläsning, att kula eller hålla i samtal. Akustikreservatet fick samtidigt en ny permanent skylt formgiven på Grafikverkstan Godsmagasinet i Uttersberg – en verkstad som drivs av konstnärerna Lina Nordenström och Lars Nyberg.

Akustikreservatet i Uttersberg bjuder in välkomnade särskilt invånare från Fagersta, eftersom utgångspunkten var ett kommunalt samarbete. Genom en performance av konstnärerna på biblioteket i Fagersta uppmärksammandes och annonserades evenemanget i förväg, och Fagersta kommun arrangerade en gratisbuss från Fagersta till Uttersberg i Skinnskattebergs kommun den 17 oktober.

Under sista året av ASK, år 2023, genomfördes ytterligare en publik workshop i akustikreservatet, dock utanför, men som en direkt följd av samarbetet inom ASK. I dialog med markägare Svea skog som upplåtit marken till reservatet, förtydligades och utvidgats dess gräns med ett omgivande

skyddsområde. I den publika workshopen täljdes små träskulpturer, en sorts skogsväktare, som sen sveddes över eld och förkolnades till kolbitar som grävdes ner i marken. Det på samma sätt som historiskt gjorts för att markera gränser och ägarskap mellan olika marker.

Konstnären Malin Lobells blandar ofta poetiska, konceptuella och kritiska konstnärliga förhållningssätt. Centralt i hennes arbete är ett deltagande av andra inbjudna människor som på olika vis bidrar med kunskap och perspektiv i gemensamma processer. Det berör ofta frågor om människans relation till naturen, vilket också återspeglas i Lobells tidigare bakgrund som trädgårdsmästare – en bakgrund som på senare år har blivit allt mer integrerad och framträdande i hennes konstnärskap.

Akustikreservatet i Uttersberg har efter projektets avslut etablerats som en ny utställningsplats för ljudkonst.

Ovan och litet foto nästa sida: *Mellan Rum* (2022), Installation i Arboga, Jenny Käll. Foto: Ida Lindgren.

År 2

Information

Kommuner: Arboga och Kungsör

Konstnär: Jenny Käll

Projekt- /verktytel: *Mellan rum och Du är här*

Teknik: Installation med gatstenar

Kommunala konstaktiviteter:

→ Installation och workshop, Brandtomter längs ån i Arboga, 18 augusti - 19 september, 2022

→ Installation, Lockmora friluftsgård, Kungsör, 7 oktober – 30 oktober, 2022

Arboga och Kungsör

Mellan rum och Du är här

Verket *Mellan rum* bestod i installationer på gamla brandtomter längs ån i centrala Arboga. Brandtomterna är bokstavligt talat mellanrum eller brandgator mellan de historiska husen, anlagda för att brandskydda träbebyggelsen i Arboga. Jenny Källs installation, hade ett halvår tidigare föregåtts av en livlig lokal debatt om att förtäta och bebygga tomterna.

Jenny Källs installation bestod av stora vita pilar av återvunna gatstenar i marmor – pilar, tillfälligt placerade i gräset på tre brandtomter längs Arbogaåns södra sida. Som tillfälliga marmorskulpturer kunde de också betraktas från Arbogaåns norra sida, och genom sitt pekande, uppmana till eftertanke om hur stadsrummet används och vilka värden som är viktiga här.

Under tiden för utställningen genomfördes också en workshop för barn på biblioteket i Arboga. Här kunde barn pröva konstnärens metod med pilar i stadsrummet. Workshopen leddes av Käll utifrån frågor om nyttjandet av det gemensamma rummet och vad barn tycker är viktigt och vill peka på i stadsrummet.

Du är här (2022), Installation i Kungsör, Jenny Käll. Foto: Ida Lindgren.

Verket *Du är här* skulle kunna ses som en materialiserad undersökning av platsen Lockmora, som är ett välbesökt friluftsområde i Kungsör. Verket bestod av olika interventioner eller undersökningar i naturen där Käll använt pinnar, sten och lera på platsen. Verket utgick från det fysiska och materiella i omgivningen, och intresserade sig för människors minnen från och föreställningar om platsen.

Längs med spåret vid Lockmora friluftsgård fick besökare, likt en orientering, ta del av installationer som fanns utspridda på platsen. Konstverken lämnades efter undersökningen till sitt öde, där de förändrades allteftersom tiden gick. Verket blev tittat och petat på. Människor, djur och natur kunde interagera med konsten på det sätt de ville.

Jenny Käll arbetar i sitt konstnärskap med skulpturala uttryck och installationer som rör sig i gränslandet mellan det figurativa och abstrakta, mellan beständiga och mer flyktiga material. Hon intresserar sig till exempel för begrepp som *lager, transformation och förklädnad*.

För Kungsörs kommun har både EKFA och ASK inneburit ett nytt nätverk och ett sammanhang där den samtida konsten har fått ta plats i vår lilla Kultur- & fritidsorganisation. Under åren har vi visat samtida konst på oväntade platser i samhället såsom på huvudgatan i Kungsör, i friluftsområdet och på resecentrum. Vi har sett att de publika workshopstillfällena som vi har haft möjlighet att arrangera har lett till kreativa möten och värdefulla samtal med människor i olika åldrar.

Lina Ekdahl, Kungsörs kommun

ASK har gett oss nya konstupplevelser som vi annars inte är vana vid. Det behövs sådana inslag i våra små städer. Man går in i stadsrummet och ser det utifrån nya perspektiv.

Kajsa Fex Fritz, Arboga

Dead Center (2022), Installation i Ågångens galleria, Köping, Martin Holm. Foto: Ida Lindgren.

Information

Kommuner: Köping och Hallstahammar

Konstnär: Martin Holm

Projekt- /verkstitel: *Dead Center*

Teknik: Skulpturer i återvunnen frigolit

Kommunala konstaktiviteter:

→ Utställning och öppen ateljé i Ågångens galleria, Köping, 19 - 22/5, 2022

→ Utställning och konstnärssamtal, Kulturhuset Hallstahammar, 23 - 27/5, 2022
Konstnärssamtalet som fördes mellan Martin Holm och Köpingsbaserade konstnären Mitchell Ward, dokumenterades i ett podd-format, där intresserade kunde få veta mer om den konstnärliga processen.¹

¹ Poddcasten *Processen*, Konstfrämjandet Västmanland, 2022

Köping och Hallstahammar

Dead Center

Verkets titel, *Dead Center* kan översättas till svenska både som *dött* eller *tomt centrum* samt *döpunkt*.

Dead Center var en skulptural droppstensformation av återvunnen frigolit som under en period av två veckor under våren 2022 växte fram i en tom butikslokal i Ågångens galleria i Köping. Holm hade sett till att återvunnen frigolit från den lokala handelns olika förpackningar samlats ihop inför sitt arbete. Redan i denna process hade publiken bjudits in till deltagande genom att donera material till verket. Under arbetets gång i Ågångens galleria, som även utan butiker utgör ett gångstråk för cirka 200 personer dagligen, bjöds besökare in till Holms utarbetande av verket på plats. Här skulpterade Holm fram droppstensformationer av

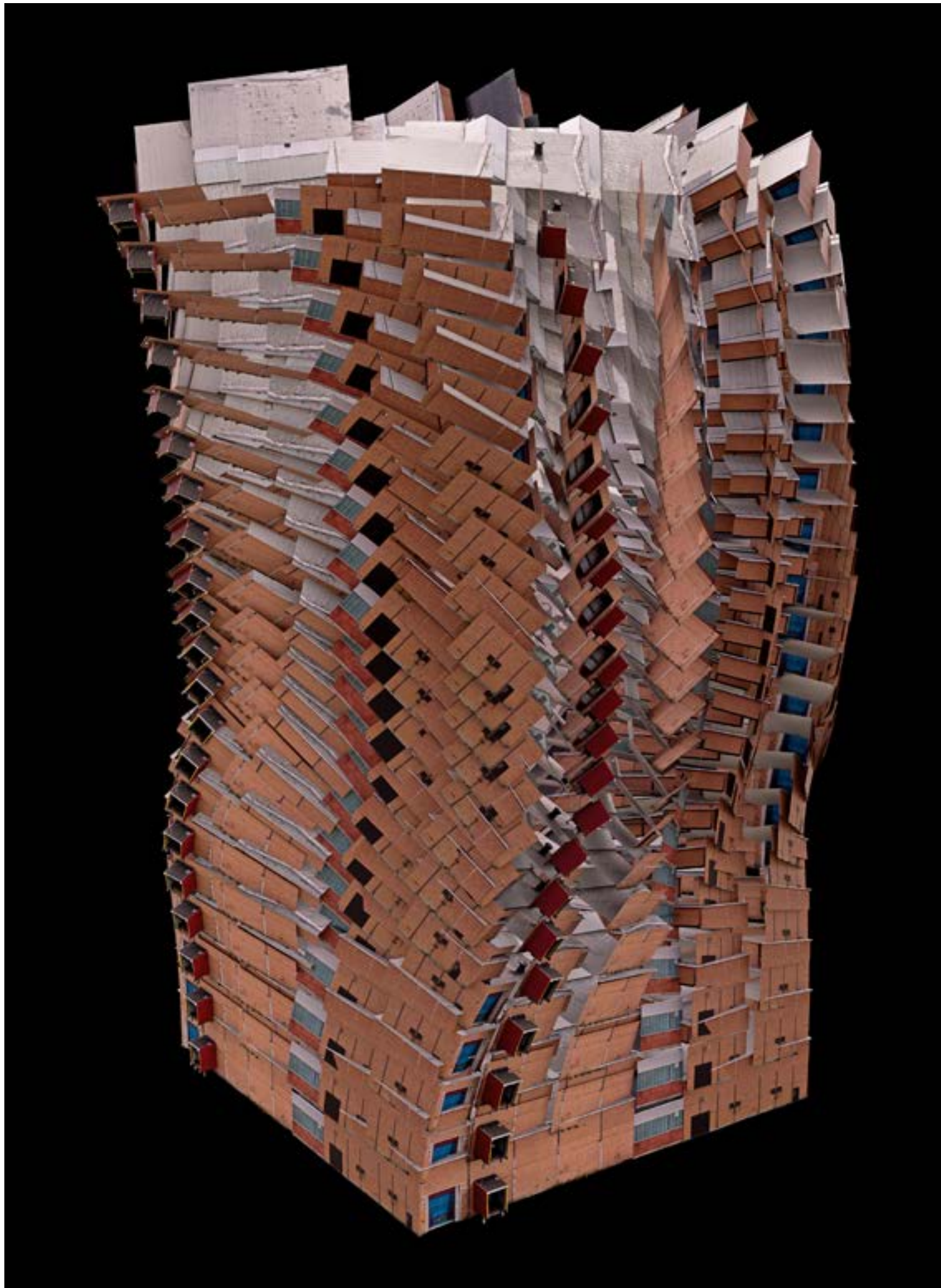
Dead Center (2022), Installation i Ågångens galleria, Köping, Martin Holm. Foto: Ida Lindgren.

frigoliten som allteftersom de färdigställdes visades som konstverk i butikslokalen. Under processens gång bjöd han in till publik reflektion och deltagande diskussion med besökare.

Holm intresserade sig under processen för vad som i en tid av nya konsumtionsmönster, kommer att fylla tomrummet i städernas centrum, när den kommersiella handeln flyttat någon annan stans, till köpcentrum i förorter och till internet. Han undersökte om det finns något fysiskt spår av varukonsumtionen kvar, förutom det lämnade hålrummet i de tomma gallerierna. Om så, var det kanske de efterlämnade pappkartongerna och frigoliten, emballagen av de köpta varorna. De utgör ett exakt så kallat *negative space*, en *anti-form* av de kommersiella produkterna. Genom formationerna av droppstenar, menade Holm att verket refererade till ett givande och tagande, att konsumtionsvarorna ingår i ett materiellt

kretslopp som bygger upp berg, sopberg på andra platser. Efter arbetet i Köping, flyttade frigolitskulpturerna till Hallstahammars kulturhus där de ställdes ut och diskuterades under ett publikt konstnärssamtal.

Martin Holm, som ursprungligen är bördig från Köping ägnar sig i sitt konstnärskap främst åt måleri som ibland övergår till skulptur. Genom konsten söker han vägar in i alternativa rymder och platser där skeenden inte nödvändigtvis är bundna av tid, fysikens lagar, geometriska perspektiv eller gängse sociala konstruktioner.

Work/Play - Play/Work (2022). Rendering av AR-skulptur inne i app.

Work/Play - Play/Work (2022), AR-verk I app, Skultuna bibliotek, Västerås. Foto: Robert Pörschke.

Västerås och Surahammar

Work/Play - Play/Work

Verket *Work/Play - Play/Work* är digitala skulpturer som kan upplevas genom så kallad *Augmented Reality-teknik (AR)* i appen *Hubbla*. Pörschke utvecklade verket inom ramen för ASK och senare köptes det in av Region Västmanland. Som betraktare behöver man ladda ner den interaktiva appen *Hubbla* till sin mobiltelefon – en app

Information

Kommuner: Västerås och Surahammar

Konstnär: Robert Pörschke

Projekt- /verkttitel: *Work/Play - Play/Work*

Teknik: Augmented Reality (AR)

Kommunala konstaktiviteter:

→ Invigning Brukets Dag Surahammar
10/9, 2022

→ Invigning och workshop Skultuna
bibliotek 2/11, 2022

→ Skulpturerna köptes in av Region
Västmanland och finns sedan
invigningsdagarna 2022 att permanent ta del
av via appen *Hubbla*

och ett pedagogiskt verktyg som utarbetats i ett annat sammanhang av Region Västmanland.¹ Skulpturerna är tillgängliga via appen om man befinner sig på vissa geografiska platser utomhus i Skultuna och Surahammar. På samma orter hade Pörschke fotat industriarkitektur, och med hjälp av tekniken fotogrammetri monterat ihop de digitala foton till skulpturer och en sorts tredimensionella kollage och alternativa gestaltningar av industrimiljöerna.

Pörschke befann sig under sin uppväxt ofta i Surahammar där han hade sin mormor och morfar. Han hade därför egna minnesbilder härifrån och skulpturerna blev ett sätt att koppla ihop då- och nutid. Robert Pörschkes konstnärskap involverar ofta teknik av olika slag, där han har en bakgrund inom konstmusik och fotografi.

Under en workshop på Skultuna bibliotek involverades barn och unga i att skapa egna bildkollage - kollage som senare lades upp och tillgängliggjordes via samma pedagogiska verktyg, appen *Hubbla*.

¹ Appen *Hubbla*, Region Västmanland, 2022

Det här vet jag (och det här vet jag inte), (2022), Workshop i Norberg, Karin Edvall. Foto: Ida Lindgren.

Information

Kommuner: Sala och Norberg

Konstnär: Karin Edvall

Projekt- /verkttitel: *Det här vet jag (och det här vet jag inte)*

Teknik: film, objekt, workshop med mera

Kommunala konstaktiviteter:

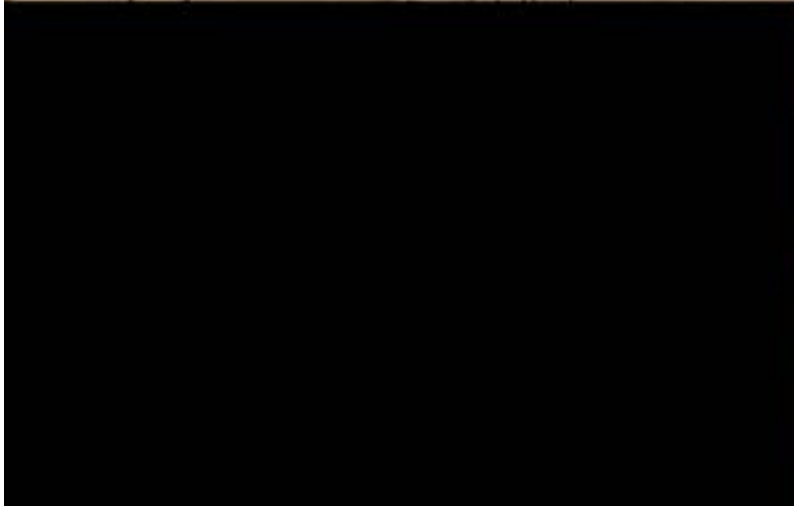
→ Filmvisning och konstnärssamtal, Täljstenen, Sala 14/5, 2022

→ Filmvisning och workshops i Tingshuset, Norberg i samband med Kulturfestivalen *Sommarbok i Bergslagen*, 5 – 6/8, 2022

Sala och Norberg

Det här vet jag (och det här vet jag inte)

Projektet *Det här vet jag (och det här vet jag inte)* omfattade förutom olika objekt också en film i form av en videoessä. Det byggdes upp kring en brevväxling som skedde mellan konstnären Karin Edvalls familjemedlemmar under hösten 1975, när pappan var bortrest från familjen för att under några månader arbeta i Iran. Karins Edvalls pappa var ingenjör och jobbade en period med ett vattenprojekt i Iran, på *Abadan Island and Khorramshahr Water Supply and Irrigation Project*, kopplat till bland annat floden *Shatt-al Arab* som mynnar ut i Persiska viken. Dokumenten med den matematiska modellen för vattenprojektet, som utgjorde underlaget för Edvalls konstverk, hade länge legat gömda i ett förråd när hon fick tillgång till dem. De hade förmodligen tidigare varit hemligstämplade, men sannolikt därefter blivit offentligt gjorda. Brev mellan Karin Edvalls mamma och pappa, en del rörligt material i form av Super 8-film, foton från samma tid samt några dokument från arbetet som Karin Edvalls pappa utförde i Iran, utgjorde hennes

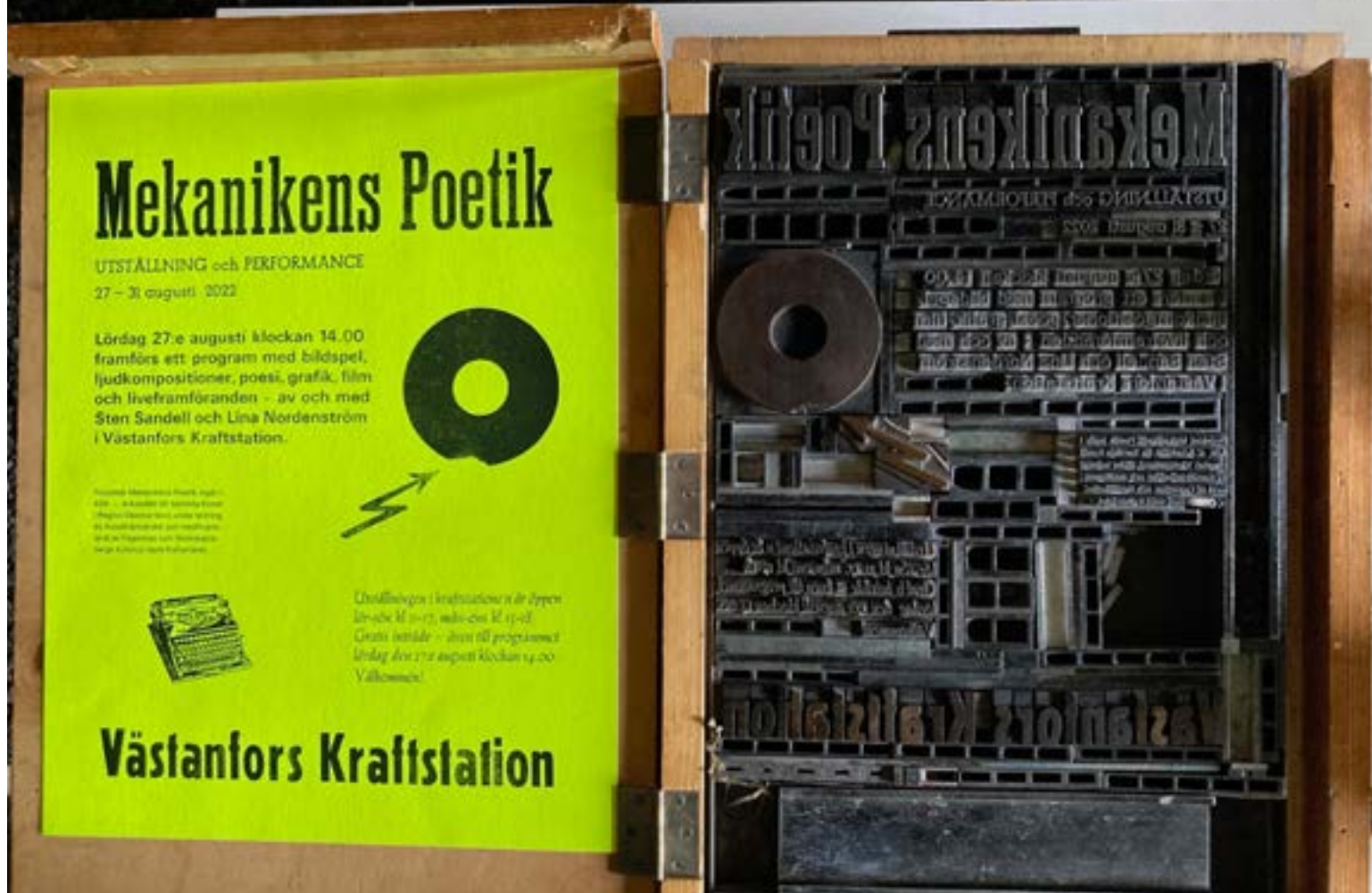

Det här vet jag (och det här vet jag inte), (2022), Stillbilder från film, Karin Edvall. Foto: Karin Edvall.

researchmaterial. Edvall använde det för att tänka och forska genom. Hon sorterade det och satte samman berättelser, funderingar och olika perspektiv på vad som egentligen hänt i den senare bortgångna pappans uppdrag. Genom Edvalls tillbakablick undersökte hon sin egen och sin familjehistorias gränser, och vad hon vågar påstå om dess historia och inte.

Både i Sala och Norberg delade Edvall med sig av sin arbetsprocess genom publika konstnärssamtal där publikens läsning av filmen kunde adderas på berättelsen från förr. Under kulturfestivalen i Norberg kunde publiken delta i en workshop där den bjöds in att skriva brev med "hemligt" bläck.

Karin Edvall jobbar i olika konstnärliga tekniker utifrån insamlande av narrativ. Sedan många år tillbaka bor och verkar hon i Karbenning, Norberg, där hon under ett par år tidigare drivit konstbiennaler och annan konstnärlig verksamhet.

Mekanikens poetik, (2022), Installation och performance, Lina Nordenström i samarbete med Sten Sandell.

Foto: Lina Nordenström

Information

Kommuner: Fagersta och Skinnskatteberg

Konstnär: Lina Nordenström

Av Lina Nordenström inbjuden konstnär:
Sten Sandell

Projekt- / verkstitel: *Mekanikens poetik*

Teknik: Installation och performance med ljud, video, grafik med mera

Kommunala konstaktiviteter:

→ Karmansbo Smedja, Skinnskatteberg, 20–24 augusti, 2022

→ Västanfors Kraftstation, Fagersta, 27–31 augusti, 2022

Fagersta och Skinnskatteberg *Mekanikens poetik*

Mekanikens Poetik var ett så kallat allkonstverk uppfört med poesi, bild, ljud, film, en skrivmaskin, en boktryckspress och grafiska blad bildade ett kollage, där olika konstnärliga uttryck möttes i en och samma form. Verket utarbetades i samarbete mellan konstnären Lina Nordenström och ljudkonstnären och improvisationsmusikern Sten Sandell, som Nordenström bjöd in att medverka i ett samarbete. Verket framfördes som en utställning och en performance i Karmansbo Smedja, Skinnskatteberg och i Västanfors kraftstation, Fagersta. De industrihistoriska miljöer där verket visades och framfördes utgjorde en central del av verket. I både kraftstationen och smedjan är vattnet högst närvarande. Dess fallhöjd, kraft, hur det alstrar energi, och det faktum att forsen är en lokal livsnerv, kom att inkluderas i verket, både som ett tematiskt innehåll och ett ludelement. Genom verket ville Nordenström och Sandell, förstärka

Mekanikens poetik, (2022), Installation och performance, Lina Nordenström i samarbete med Sten Sandell. Västanfors kraftstation, Fagersta.
Foto: Lina Nordenström

närvaron av nuet i dessa historiska miljöer. Allkonstverket framfördes som en timmeslång performance eller föreställning, som sen i form av grafik, film och objekt dröjde sig kvar som en lämning och utställning i kraftstationen respektive smedjan. Utställningarna pågick sen under fyra dagar på respektive plats.

Mekanikens poetik samarrangerades av Hembygdsföreningen Karmansbo bruksmiljö och Västanfors hembygdsförening, vilket gav arrangemangen en aspekt av platsutveckling – där konst och kulturarv möttes utifrån olika horisonter och intressen. Om en besökare inte var särskilt intresserad av industriarv och teknik, kunde man via konsten få en ingång till teknikens värld. Och vice versa, utifrån ett industrihistoriskt perspektiv gick det att närma sig konstens mer poetiska

sfär. Verket ville i kontrast till de historiska miljöerna, skapa närvaron av ett nu och det som nu är, vilket den kontinuerliga genomströmningen av vatten också ständigt aktualiserade.

Sten Sandell är en av Sveriges främsta ljudkonstnärer som skapar klangvärldar med hjälp av piano, elektronik och orgel. Lina Nordenström är bildkonstnär och driver Grafikverkstan Godsmagasinet i Uttersberg, Skinnskattebergs kommun, tillsammans med konstnären Lars Nyberg. Nordenström har varit involverad i både EKFA och ASK och genom projekten också utvecklat Grafikverkstan Godsmagasinet verksamhet. Verkstan är en plats för yrkesverksamma konstnärer som arbetar med de grafiska teknikerna djuptryck och boktryck, handsättning av texter och konstböcker.

Avgång och ankomst (2023), workshop med barn, Gluggen fritidsgård, Arboga, Stuart Mayes. Foto: Andreas Pettersson.

År 3

Information

Kommuner: Köping, Arboga och Kungsör

Konstnär: Stuart Mayes

Verktitel: *Avgång och ankomst*

Teknik: Installationer med textila flaggor

Kommunala konstaktiviteter:

→ Arboga: Arboga järnvägsstation: 27/5 - 28/6.

Invigning/ vernissage, fredagen 2/6, 2023

→ Workshop: Gluggen fritidsgård, onsdag 31/5, 2023

→ Kungsör: Kungsör järnvägsstation: 21/8 - 10/9.

Invigning 22/8. Workshop tisdag 22/8, 2023

→ Köping: Köpings järnvägsstation: 21/8 - 10/9.

Invigning/vernissage 23/8. Workshop den 23/8, 2023

Köping, Arboga och Kungsör *Avgång och ankomst*

Verket *Avgång och ankomst* skapades till de tre järnvägsstationerna i Köping, Arboga och Kungsör. Konstnären Stuart Mayes arbetade här med återvunna textiler i ett konstnärligt arbete kopplat till begrepp som *status*. Verken byggdes upp som installationer i form av lager på lager både i fråga innehåll och textila material. Ett återkommande element i installationerna var flaggor, där flaggan som en statussymbol, ofta krockade med uttrycket av *lågstatus* i de privata, intima, begagnade textila material i form av lakan eller kläder, som sytts om till flaggdukar.

På Arboga resecentrum som var först ut, visades en installation med stora vita flaggor skapade av lakan. Lakan, hämtade från sängen, den intima platsen där människor sover, vilar eller har sex exponerades här på en publik plats, i ett inglasat rum, synligt inifrån och utifrån för förbipasserande resenärer. På Köping järnvägsstation visades mindre flaggor gjorda av klädesplagg, som hängde på utsidan stationshuset. Här ville Mayes

Avgång och ankomst (2023), Installation i Arboga respektive Köping (nedan), Stuart Mayes. Foto: Andreas Pettersson.

gestalta det offentliga jaget och platser där människor träffas, ser eller går förbi varandra – en offentlighet där några, genom sina kläder vill se ut som alla andra, och där andra vill markera sin identitet och särart. I Kungsör var flaggorna i mindre skala och sydda av bords- och köksdukar och servetter. Här representerade valet av textilier det sociala jaget, familjen, släkt och vänner. Installationerna utmanade alla på olika sätt flaggan som statussymbol.

I varje kommun arrangerades det under utställningstiden workshops där besökare fick prova på att skapa egna flaggor och reflektera över hur de som medborgare kan yttra sig i det offentliga rummet.

Stuart Mayes arbetar gärna med vardagliga material som han gör om till konstverk. I Mayes ateljé samsas fynd från second-hand butiker, loppisar och auktioner med bortskänkt material och en stor mängd glitter. Herrkläder såsom skjortor och slipsar samt gamla lakan, videoband och kassetter ligger prydligt sorterade sida vid sida med tyg, trä och andra icke-traditionella så kallat *låga* konstmaterial. Allt material bär potentialen att bli till en installation, rumsgestaltning eller skulptur.

Mayes är intresserad av materialens egna kvaliteter och olika status. Flera material bär spår av sin historia, av ingrodd smuts och slitna fläckar – alla som sen bidrar till konstverkens mening

Filmvisning i Västerås och Hallstahammar, 2023, Marwan Hamdan. Foto: Andreas Pettersson.

Information

Kommuner: Sala, Västerås, Surahammar och Hallstahammar

Konstnär: Marwan Hamdan

Verktitel: Filmerna *News from Rmeileh*, *On Earth as in Heaven*, *Separation Anxiety* och *Offside*.

Teknik: Film

Kommunala konstaktiviteter:

→ Sala: Utställning/filmvisning 2/9-30/9 och publikt samtal 2/9, 2023 på Aguélimuseet, Sala. Film: *On Earth as in Heaven*.

I Sala genomfördes också en träff på Tärna folkhögskola med studenterna på filmlinjen den 29/9, 2023

→ Västerås: Filmvisning och publikt samtal i Hörsalen, Karlsgatan 2, Västerås, i samarbete med Västerås Konstmuseum, 16/9, 2023. Film: *News from Rmeileh*.

I Västerås genomfördes också en publik filmvisning i samband med ett Kulturlabb¹ i konsthallen *Art Wrk Factory*, i vars ateljéförening Marwan Hamdan också hade ateljé under sin vistelse i Västerås.

→ Surahammar: Filmvisning och publikt samtal på Folkets hus, Surahammar, 23/9, 2023.

Film: *Separation Anxiety*

→ Hallstahammar: Filmvisning på Filmcentrum, Hallstahammar och workshop på fritidsgården i Hallstahammar 28/9, 2023. Film: *Offside*.

Sala, Västerås, Surahammar och Hallstahammar

Filmerna *News from Rmeileh*, *On Earth as in Heaven*, *Separation Anxiety* och *Offside*.

På en turné i Sala, Västerås, Surahammar och Hallstahammar visades experimentell filmkonst från Libanon. Filmkonstnären Marwan Hamdan från Beirut, Libanon vistades på en så kallad Artist in Residence (AiR) i Västmanland under september månad. Ett urval av hans filmer visades på fyra olika platser vilket gav Västmanlänningarna en unik möjlighet att ta del av filmkonst från Libanons huvudstad Beirut.

Under filmturnén i Västmanland berättade Hamdan om sitt arbete och sitt konstnärskap i samtal med moderator Hilda Ekeröth från Konstfrämjandet Västmanland. Hamdan vistades på så kallad Artist in Residency (AiR) i Västerås och hos ateljéföreningen ArtWrk Factory under september månad 2023, vilket möjliggjordes genom ett samarbete med det då startade *Resurscentrum Konst Västmanland*.

1. Kulturlabb är en återkommande av Region Västmanland arrangerad/understödd branschträff för yrkesverksamma inom konstformerna text, film samt bild och form.

Foto: Andreas Pettersson

Vistelsen innebar också omfattande besök och möten med externa curatörer, konstnärer och bland annat IASPIS, Stockholm.¹

Marwan Hamdan är en experimentell filmare baserad i Beirut Libanon. I Hamdans filmer behandlas det gudomliga, det storslagna, himmel, paradiset, utopi - och dess motsats, dystopi. Han lyfter poetiska frågor om de stora religionerna, ideologierna, om samhällsideal, och om personliga kamper. Hamdan arbetar ofta utifrån dokument, såsom bilder, inspelningar och historier om Libanons politiska, sociala och moderna historia, där han har ett särskilt intresse för religion, mytologi, tro och olika maktstrukturer.

ASK har stöttat kommunen och Aguélimuseet i det viktiga arbetet med konstpedagogiska aktiviteter som också har resulterat i ett samarbete med Sala kulturskola inom bild- och formämnet. Vi vill fortsätta det arbetet.

Petra Jablonski, Sala kommun

Att få vistas på Artist in Residence en månad i Västmanland har stärkt mitt konstnärskap. Det har erbjudit tid för konstnärlig eftertanke och arbete och stått i stark kontrast till den normalt kaosartade vardagen i Beirut, Libanon. Det har varit fantastiskt! Jag har samlat in material och fått idéer till nya filmer. Jag har upptäckt en ny konstscen i ett för mig nytt land där jag har fått nya kontakter, som jag hoppas kunna ta vidare. Jag vill särskilt nämna det varma mottagandet av människor jag mött. Det omfattande arbetet med att få visum till Sverige möjliggjorde också en resa i Europa där jag fick möjlighet att återuppta gamla arbetskontakter, bland annat från de år jag bodde i Amsterdam, Holland. Västmanland har verkligen gjort intryck och jag hoppas att få möjlighet att komma tillbaka.

Marwan Hamdan, Konstnär och filmare

¹ International Artist Studio Program in Stockholm (IASPIS) är Konstnärskommitténs internationella program för bild och form.

Ovan och nästa sida: *Celestial Bodies* [Himlakroppar], (2023), Textil ridå i Tingshusparken Norberg, Åsa Dybwad Norman. Foto: Jenny Berntsson

Information

Kommuner: Fagersta, Norberg och Skinnskatteberg

Konstnär: Åsa Dybwad Norman

Verktitel: *Himlakroppar/Celestial bodies*

Teknik: Textil ridå med applikationer i ull, siden och polyester. Mått: 4 x 2 meter

Kommunala konstaktiviter:

→ Norberg: Kulturfestivalen *Sommar i Bergslagen* 30/6 - 1/7. Konstnärssamtal 30/6 kl 13. Workshop 30/6 kl 14:00 - 16:00

→ Fagersta: Hembygdsgården, Västanfors, Fagersta 3/7 - 9/7, 2023. Workshop med Konstfrämjandets pedagoger 3/7

→ Skinnskatteberg: Allaktivitetshus Sture.

Utställningsperiod: 10/8 - 10/9. Workshop 8/9.

Fagersta, Norberg och Skinnskatteberg *Himlakroppar/Celestial bodies*

Konstnären Åsa Dybwad Norman gjorde en textil ridå som en hyllning till Västmanlands kvinnliga arbetarhistoria. Det textila konstverket premiärvisades på scenen i Tingshusparken i Norberg under Kulturfestivalen *Sommar i Bergslagen 2023*. Ridån turnerade sedan vidare till Fagersta och Skinnskatteberg under juli, augusti och september samma sommar. I varje kommun arrangerades det under utställningstiden workshops med tematiska kopplingar till den textila ridån.

Verket, med titeln *Himlakroppar/Celestial bodies* tar sin utgångspunkt i norra Västmanlands kvinnliga arbetarhistoria, där den lokala historien traditionellt är förknippad med järnframställning och gruvarbete - en arbetarhistoria som i stora delar är berättad om och för män. Norman tar i verket istället fasta på en alternativ, kvinnlig arbetarhistoria. Ridån utgörs av textila applikationer och skildrar tematiskt två lokala platser och två grupper av kvinnor som levtt och verkat i trakterna av Norberg, där också Norman tillbringat

sitt livs somrar. Utgångspunkterna är en tvättstuga, som senare förfallit till en ruin i skogen i närheten av Klackberg, och ett sjuksköterskesällskap som under första hälften av 1900-talet spenderade sina somrar i Hönsgärdet i Norberg. Genom att gestalta detaljer från dessa sammanhang, som en sjuksköterskesymbol eller delar av en vävstol, vill konstnären berätta om hur historieskrivning sker både i centrum och periferi, och att centrum och periferi kan skifta och byta plats.

Åsa Dybwad Norman arbetar främst med textila uttryck som ofta kopplar till kvinno- och arbetarhistoria. Det kan handla om kvinnliga, politiska eller sociala organisationer som har formats genom historien, men också i nuet. Norman undersöker till exempel hur olika sätt att arbeta inom textilindustrin historiskt har genererat facklig och politisk mobilisering och motståndshandlingar. Många gånger innebär Normans konstnärliga praktik att samarbeta kollektivt med andra.

Ridån utarbetades inom ramen för ASK och köptes senare in av Region Västmanland med möjligt utlån till Västmanlands kommuner.

Celestial Bodies [Himlakroppar], (2023), Workshop med barn i Skinnskatteberg, Åsa Dybwad Norman. Foto: Ida Lindgren

5.4 Konstfrämjandet Västmanland som curatoriskt vittne

I följande text reflekterar Konstfrämjandets projektledare och curator Hilda Ekeroth över arbetet i ASK.

Den förströdda blicken - att göra en plats till periferi eller centrum

Konstnären Jenny Källs pilar skulpterade av gatstenar, placerades i de mellanrum som tjänat som brandgator mellan medeltida hus längs ån i Arboga. Där, längs strandpromenaden kunde förbipasserande följa pilarna och konstnärens blick och kanske själva reflektera över vad som var värt att betrakta i stadsrummet.

Vi har letat efter det storslagna och det perifera. Det som finns i ögonvrån. Vi har sökt det mellanmännsliga och det horisontella utbytet. Vi har sökt insikten om att kunskapen är relativ.

Jag fick som liten lära mig om alla fåglar, växter, jordbruk. Senare om konst och andra begrepp. Sammantaget finns hos alla som deltagit och bidragit till ASK en stor och bred kunskapsbank som utgör projektets kärna. Förutsättningarna för ASK har varit en ömsesidig läroprocess och ett sätt att genom konsten förhålla sig till historia och samtid.

Konstnären Åsa Norman skapade en textil ridå utifrån kvinnors berättelser om Norberg. Den libanesiske filmskaparen Marwan Hamdan vistades under en månad i Västmanland. Också han ger i sina filmer en komplex bild av historiska och nutida sammanhang - alla med utgångspunkt i hans hemstad Beirut i Libanon.

När blicken vänds skapas nya centrum. En konstnärlig handling erbjuder en kropp att röra sig i ett fysiskt rum och verket blir till.

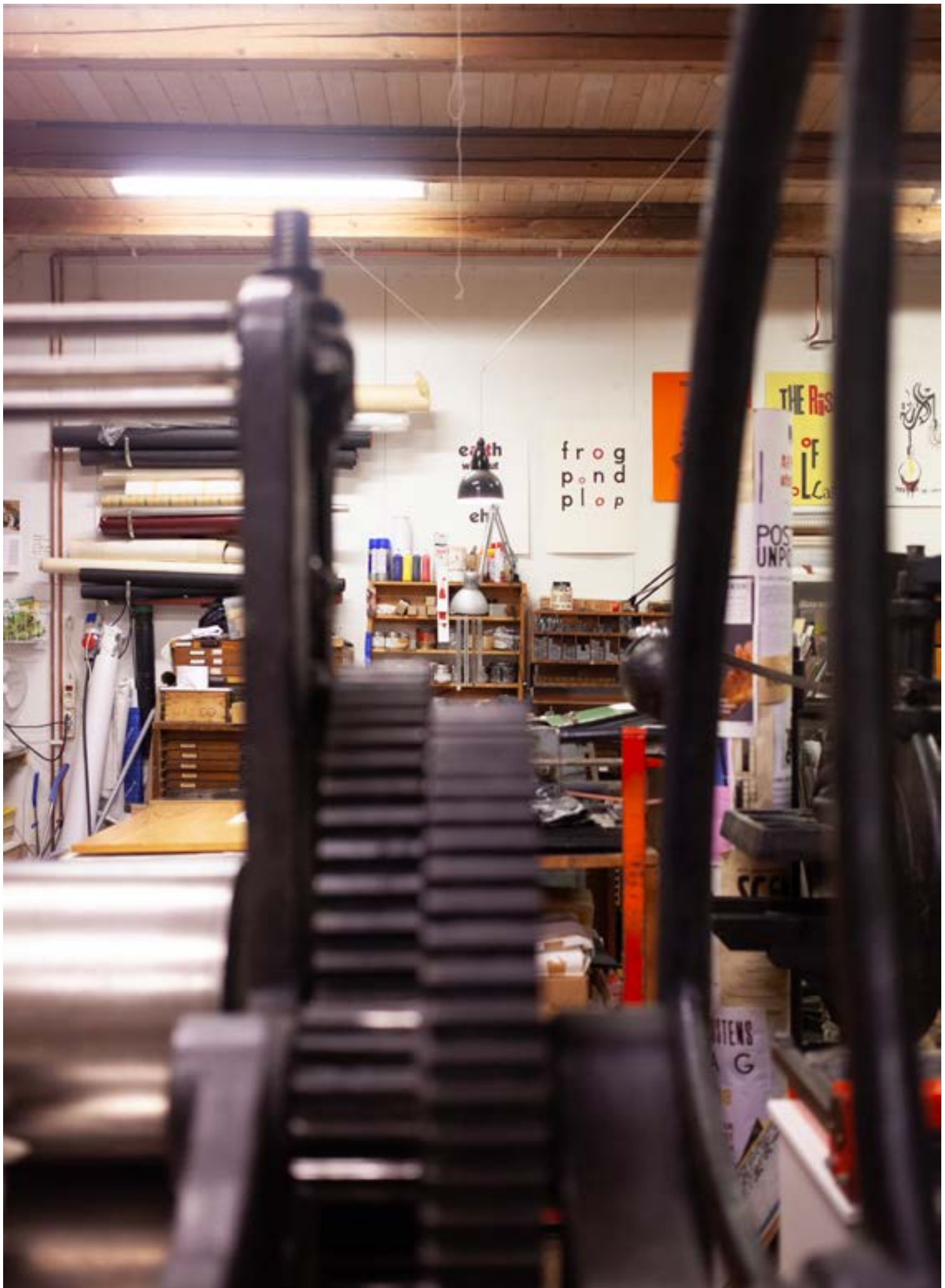
Hilda Ekeroth, 2023. Curator och projektledare i ASK, Konstfrämjandet Västmanland, 2023

Konstfrämjandet Västmanland har under sex års tid (2017-2023) i del projektlett två olika utvecklingsprojekt i länet i nära samarbete med Regionen och Västmanlands tio kommuner. För oss har det inneburit ett helt nytt sammanhang med nya kontaktytor i länets alla kommuner. Tidigare var vi mer knutna till enbart Västerås, men nu visar vi konst på olika platser i hela länet. Genom projektet har vi fått mer kunskap och erfarenhet om länets och kommunernas förvaltningar, men också om deras historia. Vi har numera mycket bättre kontakt med länets alla konstnärer, föreningar och kulturintresserade personer i allmänhet - något som gett oss en bredare kunskap om de möjligheter som finns för att ställa ut konst på platser som rätt ofta saknar infrastruktur för konst. Vårt arbete har under den här tiden blivit uppmärksammat både lokalt, regionalt och nationellt på olika vis, och det betyder mycket för vårt fortsatta arbete i Västmanland. Vi tror på ett konstbegrepp där konsten står mitt i samhället och där en konstnärlig frihet blir lika viktig att framhäva som det att aktivt söka efter och engagera sin publik. ASK har varit en viktig del i det arbetet då projektet och dess föregångare (EKFA) har gett oss nya oväntade sammanhang för samtidskonst.

Patrick Kretschek, Verksamhetsledare, Konstfrämjandet Västmanland

Konstfrämjandet Västmanland har bidragit till ASK med värdefulla kunskaper och erfarenheter som oftast återfinns utanför den offentliga förvaltningens byråkrati. De har varit snabbfotade och flexibla, och lyhört lyssnat in olika behov för att utifrån vitt skilda lokala sammanhang skapa förutsättningar för samtidskonst. En sådan sak kräver konstnärlig sakkompetens - en kunskap och erfarenhet om konstnärlig gestaltning som måste böttna praktiskt och erfarenhetsmässigt. Det handlar lika mycket om konsten i sig som att göra den tillgänglig och relevant i publika sammanhang. När engagemang böttnar och något ät på riktigt, så märks det. Ett minne jag tar med mig från ASK är när filmaren Marwan Hamdan visade film och hade ett konstnärssamtal på ateljéföreningen Art Wrk Factory i Västerås en fredagskväll. Två äldre tonåringar satt jättekoncenterade i publiken och lyssnade engagerat. Där och då blev konstens mening tydlig.

Anna Wignell, Region Västmanland

Interiör från Grafikverkstan Godsmagasinet i Uttersberg som utgör en viktig del i infrastrukturen för bild- och formkonsten i Västmanland och grafikkonsten i Sverige och Norden.

Syftet med ASK har varit att stärka infrastruktur och kompetens för bild- och formkonst i Västmanland. Projektet har genomförts i samarbete med kommunerna och civilsamhället i länet och med statligt stöd från Kulturrådet. ASK är ett bra exempel på hur flernivåsamverkan skapar förutsättningar för regional utveckling, där staten, regionen och kommunerna samverkar mot gemensamma mål. Jag är glad att vi nu tillsammans arbetar vidare med dessa frågor genom Resurscentrum Konst Västmanland.

Lena Karlström, Kulturchef, Region Västmanland

Projektet ASK har genomförts i samarbete med Västmanlands samtliga kommuner och Konstfrämjandet Västmanland med stöd av Kulturrådet.

regionvastmanland.se/utveckling

Region Västmanland
Regionhuset
721 89 Västerås

Kontakt
021-17 30 00
region@regionvastmanland.se